

KTO NA OCHOTNIKA?

WOLONTARIAT W SZKOLE

ZESTAW
MATERIAŁÓW EDUKACYJNYCH
DLA OPIEKUNÓW
WOLONTARIATU SZKOLNEGO

Autorzy i autorki:

Dominika Cieślukowska, Marzena Jasińska, Małgorzata Leszko,
Aleksandra Saczuk, Michał Szelaǳ

Projekt i skład:

Dorota Grubek

KTO NA OCHOTNIKA?

Projekt współfinansuje m.st. Warszawa

WPROWADZENIE

Drodzy Nauczyciele i Drogie Nauczycielki,

w ramach programu **Kto na ochotnika? Wolontariat w szkole** przedstawiamy Wam kolejne scenariusze i karty pracy, które możecie wykorzystać w pracy z grupą wolontariuszy i wolontariuszek. Tym razem postanowiliśmy skupić się na tematach, które naszym zdaniem są nadal rzadko poruszane w wolontariacie szkolnym: doradztwie zawodowym z perspektywy pracy wolontariackiej, refleksyjnych działaniach wolontariackich na rzecz osób z grup mniejszościowych oraz organizowaniu atrakcyjnego, ciekawego dnia wolontariusza z uczniami.

Karty można drukować ze strony, uzupełniać na bieżąco (indywidualnie lub zespołowo) i wpinać do segregatora. Zachęcamy do tego, by każdy wolontariusz gromadził w ten sposób ważne informacje o swoim zaangażowaniu w szkolny wolontariat. Zachęcamy Was też do czytania i używania materiałów z poprzedniej edycji programu, zebranych w [publikacji online](#).

Mamy nadzieję, że karty i scenariusze będą dla Was wsparciem w codziennej pracy. Powodzenia!

Koordynatorka programu
Kto na ochotnika? Wolontariat w szkole
Małgorzata Leszko

Program „Kto na ochotnika? Wolontariat w szkole” realizowany jest przez Centrum Edukacji Obywatelskiej i współfinansowany przez m.st. Warszawa. Projekt mieści się w zakresie priorytetowych zadań publicznych wskazanych w Programie „Młoda Warszawa. Miasto z klimatem dla młodych 2016-2020” oraz projekcie wolontariatu miejskiego **Ochotnicy Warszawscy**.

WOŁONTARIAT A WYBÓR ŚCIEŻKI KARIERY

SCENARIUSZ 1.

spotkania

dla szkolnych wolontariuszy i wolontariuszek

1. Wprowadzenie (5 min)

Wyjaśnij, że dziś będziecie zajmować się tematem wolontariatu w kontekście przyszłej pracy. Zapytaj uczniów i uczennice, jakie ich zdaniem są powiązania między tymi tematami. Zapisuj te skojarzenia na tablicy w formie mapy myśli lub haseł. Nie oceniaj wypowiedzi podawanych przez młodzież.

2. Film z konferencji TEDx (10 min)

Zapytaj uczniów i uczennice, co decyduje o wyborze drogi zawodowej. Zapowiedz, że pokażesz im film, który w nieoczywisty sposób porusza ten temat. Wyświetl wystąpienie Emmy Rosen na konferencji TEDx Youth w Manchester (do dziesiątej minuty): <https://www.youtube.com/watch?v=8Swu8iiuFx4&>

3. Dyskusja po filmie (15 min)

Po filmie otwórz dyskusję z młodzieżą.

Przykładowe pytania pomocnicze:

- Co najbardziej utkwiło wam w głowie z wystąpienia Emmy, co was zaskoczyło? (rozmowa w parach i zebranie wniosków na forum)
- Kim była Emma rok temu, w jakiej sytuacji się znajdowała?
- Co ma na myśli Emma, kiedy mówi, że „jej praca spełniała wszystkie kryteria dobrej pracy”? Co to znaczy „dobra praca”?
- W jaki sposób Emma postanowiła znaleźć pracę, która będzie dla niej właściwa? Jakie przykładowe zawody podjęła?
- Czego Emma dowiedziała się o sobie i o różnych zawodach w ciągu roku?
- Co myślicie o analogii, której używa Emma, że praca jest jak chodzenie na randki?
- Jakie znacie sytuacje, kiedy nasze założenia dotyczącego jakiegoś zajęcia, pracy okazały się błędne, niepełne (można odwołać się do doświadczeń z wolontariatu)?
- Jak rozumiecie zdanie, że aby wybrać pracę, która będzie dla nas dobra, trzeba zacząć nie od pracy, tylko od samego siebie? Jakie przykładowe pytania do refleksji podaje Emma?
- Jak myślicie, czy łatwo jest podjąć taką decyzję jak Emma? W jaki sposób możemy już teraz zacząć próbować różnych sytuacji zawodowych?

Komentarz: ważne, by w dyskusji zwrócić uwagę na kilka rzeczy.

- Tworząc listę zajęć, których chciałyby spróbować, Emma zaczęła nie od tych, w których była dobra. Stworzyła listę swoich marzeń, a dopiero później ją zmieniała i zawężała. To inaczej niż zwykle myślimy o ścieżce kariery.
- Tylko w konkretnej sytuacji w praktyce Emma mogła zobaczyć, czy dane zajęcie naprawdę jej odpowiada i na czym polega.
- Nie każdy ma możliwość, by rzucić pracę i zacząć poszukiwanie kariery swoich marzeń. Jednak możemy poznawać różne realia zawodowe np. angażując się w mądrze dobrany wolontariat.

4. Moja lista zawodów (15 min)

Poproś, by teraz każdy wypisał ok. 20 zawodów, które wydają mu się interesujące, o których marzył w dzieciństwie lub obecnie (**Karta pracy nr 1**). Koniecznie wyjaśnij, by uczniowie nie myśleli w tym momencie o swoich umiejętnościach i predyspozycjach. Daj uczniom 5-7 minut, a potem, jeśli mają trudność w wypisaniu wszystkich 20 zawodów, pokaż im stronę www.mapakarier.org, by zasugerowali się opisanymi tam ścieżkami kariery. Dobrze jednak, by przynajmniej 10 pierwszych zajęć wpisali samodzielnie, czerpiąc ze swojej wiedzy i wyobraźni.

5. Karta oczekiwań i marzeń (30 min)

Przypomnij uczniom, jakie pytania pozwoliły Emmie zawęzić listę zawodów i zmodyfikować ją. Sięgnijcie do **Karty pracy nr 2** i zaznaczcie odpowiednie pola (10 min):

- Jakie mam umiejętności? Które chcę rozwijać w swojej pracy?
- Co chcę czerpać dla siebie z pracy/zajęcia?

Po skończonej pracy wróćcie do listy zawodów w **Karcie pracy nr 1** i wypełnijcie kolumny z prawej strony. Wybierzcie minimum 10 zajęć, które nadal są dla was ciekawe i inspirujące.

Uwaga: w tym miejscu warto podkreślić, że czasem brakuje nam sprawdzonych informacji o zawodach, z którymi nie mamy bezpośredniego kontaktu. Jeśli uczniowie chcą, mogą w czasie tego ćwiczenia korzystać z portalu mapakarier.org i opisów poszczególnych ścieżek kariery.

Podsumowaniem tego ćwiczenia są kolaże: rozdaj uczniom i uczennicom gazety, stare tygodniki, katalogi, a także nożyczki i kleje. Zadaniem każdej osoby jest stworzenie kolażu przedstawiającego wybrane zajęcia ich marzeń. Uczniowie przedstawiają kolaże w parach lub w trójkach. Jeśli Twoi uczniowie i uczennice lubią metody dramatyczne, to zamiast kolaży możecie zrobić też żywe rzeźby (na znak klaśnięcia wszyscy ustawiają się w wybrany zawód o rozglądają wokół siebie, próbując rozpoznać zajęcia przedstawione przez pozostałe osoby. Można zrobić kilka rund, by każdy przedstawił co najmniej 3-4 zawody).

6. Wolontariat a praca marzeń (10 min)

Wróćcie teraz do pytania z początku zajęć o powiązania między wolontariatem a pracą. Być może uczniowie sami wpadną na pomysł, że wolontariat może być sposobem przetestowania wybranych rodzajów pracy, przyjrzenia się im z bliska. Poproś uczniów, by weszli na stronę ochotnicy.waw.pl i poszukali ofert wolontariatu, które pasują do listy wymarzonych zajęć. Każdy powinien znaleźć minimum 4 oferty i wpisać je do **Karty pracy nr 3**. Poproś, by zachowali te karty (możecie też zrobić im zdjęcia, by móc się do nich odwoływać w dalszej pracy z kołem wolontariatu).

7. Co dalej?

Zachęć uczniów, by spróbowali zgłosić się do wybranej instytucji lub organizacji na wolontariat. Mogą skorzystać z **Karty pracy nr 4**, by podsumować to doświadczenie pod kątem wyboru drogi zawodowej. Sugerujemy, by na spotkaniach z wolontariuszami regularnie wracać do tego tematu i motywować ich do poszukiwania kolejnych doświadczeń wolontariackich.

WOŁONTARIAT A WYBÓR ŚCIEŻKI KARIERY

SCENARIUSZ **2.** spotkania dla szkolnych wolontariuszy i wolontariuszek

Wprowadzenie: ten scenariusz pozwoli uczniom i uczennicom lepiej zrozumieć, w jaki sposób mogą dobrać różne rodzaje wolontariatu, by były one zgodne z zainteresowaniami.

1. Wprowadzenie

Zapytaj uczniów, od czego ich zdaniem zależy, jaką drogę zawodową wybierzemy w przyszłości. Mogą pojawić się różne propozycje, zapisuj je wszystkie, nie oceniając ich.

2. Praca z cytatem

Rozdaj uczniom fragment wypowiedzi Michelle Obamy, nie mówiąc jednak, kto jest autorem tekstu:

Byłam jedną z lepszych uczennic w klasie i przewodniczącą w samorządzie, kiedy poszłam do szkolnego doradcy zawodowego, którego zadaniem było doradzanie uczniom w szkole średniej w sprawie dalszej edukacji. Powiedziałam mu, że chcę iść na studia do Princeton [jedna z najlepszych uczelni amerykańskich, na którą bardzo trudno się dostać]. Odparł: myślę, że nie nadajesz się do Princeton. Osoba, której zadaniem było pomóc młodym ludziom osiągnąć marzenia, spojrzała na mnie i powiedziała mi, e moje marzenia są nieosiągalne. To podcięło mi skrzydła.

Poproś uczniów, by w grupach zastanowili się:

- Jakie odczucia, skojarzenia budzi w was ta wypowiedź?
- Jak poczuła się w tej sytuacji uczennica?
- Z czego mogło wynikać to, że doradca w taki sposób potraktował uczennicę?
- Jak wyobrażacie sobie tę osobę: kim jest dzisiaj? co stało się w jej życiu?

Zbierz refleksje uczniów na forum. Zwróć uwagę na to, że negatywna ocena potrafi sprawić, że zaczynamy w sobie wątpić i tracimy wiarę w możliwość osiągnięcia celu. Uczniowie spotkają w swoim życiu zapewne zarówno inspirujących nauczycieli, jak i dorosłych, którzy niesprawiedliwie lub pochopnie oceniają młodzież. Ważne, by byli przygotowani na taką sytuację i wierzyli w swoje możliwości.

3. Granice naszych możliwości – dyskusja

Pokaż uczniom zdjęcie autorki tej wypowiedzi, Michelle Obamy, oraz krótko opowiedz o jej życiu. Zapytaj:

- Co mogło sprawić, że jednak udało jej się osiągnąć cel?
- Czy znacie jakieś podobne sytuacje osób, które przezwyciężyły trudności, osiągnęły sukces, choć inni w to nie wierzyli?
- Czy można przewidzieć, czy ktoś „nadaje się” czy „nie nadaje” do jakiejś pracy? Skąd się biorą takie założenia?

Komentarz: w tym miejscu warto podkreślić, że często ludzie wnioskuje o tym, kim zostaniemy, na podstawie tego, kim jesteśmy w danej chwili. Takie założenie jest jednak błędne, ponieważ każdy z nas zmienia się w ciągu swojego życia. Poproś uczniów, by każdy z nich napisał 3 rzeczy, których nie umiał robić 2-3 lata temu, a teraz już umie/lepiej sobie z tym radzi. Podejmowanie decyzji o tym, kim chcemy zostać, tylko na podstawie umiejętności które mamy w danym momencie życia, daje nam bardzo ograniczone pole działania.

4. Film

Wyświetl uczniom i uczennicom film – wystąpienie Richarda St. Johna, który przeprowadził 500 wywiadów z ludźmi sukcesu występującymi na konferencjach TED, pytając ich o drogę do sukcesu (film ma polskie napisy: <https://www.youtube.com/watch?v=Y6bbMQXQ180>). Porozmawiajcie o czynnikach sukcesu przedstawionych w filmie. Przykładowe pytania:

- Co sądzicie o podanych w filmie czynnikach, które pozwalają osiągnąć sukces?
- Czy możecie podać jakies przykłady ze swojego otoczenia, z mediów?
- Jakie znaczenie ma pasja i robienie w życiu tego, co lubimy?

5. Karta pracy: moje zainteresowania

Powiedz, że teraz każdy przyjrzy się temu, jakie czynności lubi wykonywać. Rozdaj uczniom i uczennicom **Kartę pracy nr 5** i poproś o jej wypełnienie. Po zliczeniu punktów w każdej z sześciu kategorii każdy zaznacza te trzy rodzaje zadań i czynności, które według wyników testu są najbliższe indywidualnym preferencjom i zainteresowaniom. Wyjaśnij, że narzędzie to, które nazywa się *Interest Profiler*, służy wskazywaniu takich ścieżek kariery, które będą dopasowane nie tylko do naszych umiejętności, ale przede wszystkim do tego, co sprawia nam radość i przyjemność. Możesz podać przykłady zawodów zgodne z tymi obszarami, jednak najlepiej jest wyświetlić młodzieży stronę internetową <https://www.cacareerzone.org/quick>, na której sami mogą poszukać odpowiednich ścieżek kariery. Daj na to uczniom kilka minut.

Ważne: strona jest po angielsku, ale do zapoznania się z jej treścią powinien wystarczyć prosty tłumacz internetowy, taki jak Google Translate. Należy kliknąć odpowiednie literki symbolizujące trzy kategorie, w których uczeń zyskał najwięcej punktów (kolejność ma znaczenie), a po kliknięciu „View results” wyświetlą się przykładowe zawody.

6. Praca z portalem *Mapa karier*

Wejdźcie na stronę mapakarier.org. Poproś, by każdy znalazł trzy ścieżki zawodowe, które wydają mu zgodne z wynikami testu oraz interesujące. Niech uczennice i uczniowie zapoznają się z nimi oraz stworzą do jednej z wybranych ścieżek wizualizację z **Kartą pracy nr 6**. Po wpisaniu wszystkich elementów każdy zaznacza jednym kolorem te umiejętności, cechy, postawy, które ma (są jego mocną stroną), a drugim kolorem – te, które chce rozwinąć. Omówcie to ćwiczenie w parach i podsumujcie je na forum.

7. Polowanie na wolontariat

Poproś uczniów i uczennice, by weszli na stronę ochotnicy.waw.pl i poszukali ofert wolontariatu, które pozwolą im:

- przyjrzeć się z bliska zajęciom i zawodom wybranym podczas pracy z portalem **Mapa karier** lub wynikających z ich testu (wyjaśnij, że chodzi nie tylko o wolontariat wymagający dokładnie tych samych umiejętności, ale też o pracę wolontariacką w zblizonym środowisku, np. jeśli kogoś interesuje praca aktora, to może zgłosić się na wolontariat w teatrze. Nawet jeśli wykonywane zadania będą odległe od pracy aktorskiej, to umożliwią lepiej poznanie warunków i środowiska wykonywania tego zawodu, nawiązanie kontaktów itp.).
- zdobyć wiedzę lub rozwinąć umiejętności potrzebne do wykonywania interesującej ich pracy (np. jeśli chcieliby w przyszłości zajmować się pracą z dziećmi, to mogą zgłosić się do pomocy w prowadzeniu zajęć edukacyjnych w muzeum).

Każdy powinien znaleźć minimum 2 oferty z każdej z powyższych kategorii i wpisać je do **Karty pracy nr 3**. Poproś, by wolontariusze zachowali swoje karty (możecie też zrobić im zdjęcia, by móc się do nich odwoływać w dalszej pracy z kołem wolontariatu).

8. Co dalej?

Zachęć uczennice i uczniów, by spróbowali zgłosić się do wybranej instytucji lub organizacji na wolontariat. Mogą skorzystać z **Karty pracy nr 4**, by podsumować to doświadczenie pod kątem wyboru drogi zawodowej. Sugerujemy, by na spotkaniach z wolontariuszami regularnie wracać do tego tematu i motywować ich do poszukiwania kolejnych doświadczeń wolontariackich.

PRZEWODNIK DLA NAUCZYCIELI I UCZNIÓW

Jak przygotować Dzień Wolontariusza? Z KARTĄ PRACY

W poradniku polecamy narzędzia do wykorzystania w ramach obchodów Dnia Wolontariusza – przed, w trakcie i/lub po wydarzeniu. Choć odwołujemy się do tematyki związanej z wolontariatem, to z naszych propozycji może skorzystać każdy nauczyciel i organizator wydarzenia edukacyjnego, przygotowywanego po raz pierwszy lub kolejny. Podpowiadamy, jak zaangażować w przedsięwzięcie organizatorów – dzieci, młodzież, dorosłych – i uczestników Dni Wolontariusza, oraz wspieramy w szukaniu pomysłów na odświeżenie i uatrakcyjnienie wydarzenia, które realizowane jest od lat. Nasze propozycje podzieliliśmy na kroki, które są kluczowe przy organizacji angażujących i przyciągających wydarzeń edukacyjnych (jak wynika z naszych doświadczeń). Do przewodnika przygotowaliśmy też kartę pracy (**Karta pracy nr 7**), która pozwoli Wam łatwo skontrolować, co już udało Wam się zrobić, a o czym jeszcze warto pomyśleć!

PRZED WYDARZENIEM

Krok 1. Diagnozujemy!

Zanim przystąpicie do planowania z uczniami i uczennicami szkolnego Dnia Wolontariusza, postarajcie się poznać potrzeby i oczekiwania grupy docelowej Waszego wydarzenia. Sposobów na takie badanie jest wiele i mimo że często kojarzy nam się z ankietami, możemy zadbać o jego ciekawszą i bardziej angażującą formę. W materiale [Narzędziownik, czyli jak diagnozować](#) znajdziecie propozycje różnych narzędzi diagnozy. Wśród nich jest m.in. ściana opinii, czyli ogromna płachta papieru umieszczona na przykład na szkolnym korytarzu, gdzie uczniowie będą mogli wpisywać swoje odpowiedzi na pytanie o wymarzony Dzień Wolontariusza. Dzięki diagnozie możecie m.in. wybrać temat przewodni imprezy lub zdecydować się na aktywności i atrakcje, które wskażą uczestnicy badania.

Inną, specyficzną formą diagnozy może być też empatyzowanie, które polecamy przeprowadzić z wykorzystaniem narzędzia [Ciastek](#) (inaczej persona). Narzędzie to pozwoli zbudować profil osoby lub symbolicznego reprezentanta uczestnika waszego wydarzenia. W ten sposób możecie wspólnie z uczniami zastanowić się, kto będzie odbiorcą Dnia Wolontariusza, stworzyć jego profil. Odpowiedzi na różne pytania, nawet te bezpośrednio niezwiązane z Dniem Wolontariusza, jak np. o ulubioną książkę lub film, mogą przynieść nam cenne wskazówki, które pozwolą lepiej zaplanować program wydarzenia lub zapoznać uczestników z jego tematyką. Ćwiczenie ma też walor integracyjny.

Krok 2. Wymyślamy!

Generowanie pomysłów, szczególnie w początkowej fazie planowania działań (przed), warto przeprowadzać w możliwie szerokiej i zróżnicowanej grupie.

Jeśli mamy szansę zaangażować w ten proces finalnych odbiorców (w trakcie), to świetnie – możecie tegoroczne wydarzenie i pomysły jego uczestników uwzględnić, przygotowując się do kolejnej edycji. Możecie jednak ćwiczenie to wykonać także samodzielnie w grupie wolontariuszek i wolontariuszy. Polecamy narzędzie [Kret](#), które można wykorzystać nie tylko do generowania pomysłów w grupie, ale również do ich filtrowania. W górnej części plakatu uczestnicy wpisują swoje marzenia, np. na najciekawsze aktywności podczas Dnia Wolontariusza; na dole, w korytarzach kreta, nanoszą wszystkie ograniczenia, które można napotkać przy realizacji pomysłów. Na koniec w środkowej części wpisują pomysły lub ich modyfikacje, które są możliwe do realizacji pomimo ograniczeń.

W TRAKCIE WYDARZENIA

Krok 3. Poznajmy się!

Ważnym elementem każdego wydarzenia jest dobre poznanie osób wchodzących w skład jego uczestników. Dlatego warto poświęcić czas nawet na najprostszą formę integracji. Sposobów na zapoznanie się w tych grupach jest wiele. Możecie w tym celu wykorzystać **różne przedmioty** (każda osoba w grupie wybiera jedną rzecz spośród znajdujących się w miejscu spotkania) lub **słowa kluczowe** (każda osoba losuje z przygotowanej puli jedno słowo lub indywidualnie je wymyśla), które będą pretekstem do powiedzenia kilku zdań o sobie przez każdego uczestnika spotkania.

Słowa kluczowe można związać tematycznie z wydarzeniem i poprosić uczestników, żeby zapisali je na [heksach](#), które następnie wyłożą na środek (heksy można wykonać samodzielnie ze zwykłego papieru). Zapisane słowa uporządkują prezentację poszczególnych osób, a heksy pokażą sieć powiązań między nimi. Słowa mogą być np. odpowiedzią na pytanie „z czym kojarzy ci się wolontariat?” lub „wolontariusz to...”.

Krok 4. Zaintrygujmy!

Zaskoczyć, przyciągnąć uwagę i zaintrygować odbiorcę – w dzisiejszych czasach to chyba największe wyzwania. Jak im sprostać? Warto poświęcić czas i zadbać o odpowiednią formę aktywności, które zaproponujemy naszym uczestnikom. Przykładem takiego niestandardowego i intrygującego ćwiczenia jest [Alfa](#). Jego uczestnicy projektują, a następnie przygotowują z folii aluminiowej narzędzia, które mają pomóc tajemniczemu przybyszowi z kosmosu w jedzeniu naszych ulubionych potraw. Przejście przez ten proces, to sposób na wytłumaczenie metody *design thinking* oraz na uwrażliwienie uczestników na różne potrzeby czy ograniczenia, z którymi się mierzymy. Możecie jednak skorzystać z wielu innych sposobów, by zaintrygować uczestników i uczestniczki: poszukajcie nieoczywistych skojarzeń, nietypowych pomysłów i ćwiczeń. Mogą to być np. intrygujące zdjęcia przedstawiające różne rodzaje wolontariatu, do których uczestnicy mają dodać podpisy lub wymyślić tytuły.

Krok 5. Zaangażujmy!

Każde wydarzenie edukacyjne ma określony (i z reguły napięty) merytoryczny program. Warto jednak zadbać o element, który będzie rozrywką dla naszych gości. W zaplanowaniu takich aktywności ogranicza nas chyba tylko nasza wyobraźnia. Możecie na przykład zorganizować kącik fotograficzny, który zaopatrzyście w różne gadżety (kolorowe okulary, peruki itp.), a w rolę fotografa wcieli się jeden z uczniów – takie zdjęcia będą miłą pamiątką dla uczestników. Innym pomysłem są kartki pocztowe (np. z hasłem dotyczącym wolontariatu), które uczestnicy mogą wypełnić, wrzucić do przygotowanej skrzynki, a Wy je wyślecie pod wskazany adres. Możecie też przygotować plakaty, na których uczestnicy wypiszą swoje skojarzenia z wolontariatem.

Krok 6. Pochwalmy się!

Ogrom pracy włożonej w przygotowanie wydarzenia, świetne pomysły na aktywności, a nawet wystrój przestrzeni, w której odbywa się Dzień Wolontariusza – to wszystko warto pokazać i po prostu się pochwalić. W tym celu możecie skorzystać z [Padleta](#). To wirtualna tablica korkowa, na której umieszcza się zdjęcia, filmiki wraz z krótkim opisem. To doskonałe narzędzie do dokumentowania wydarzenia. Może w ten sposób łatwiej pozyskacie sojuszników przy planowaniu kolejnych działań?

PO WYDARZENIU

Krok 7. Sprawdźmy się!

Wydarzenie się odbyło i udało się zrealizować cały program? Teraz warto sprawdzić, co o całym przedsięwzięciu myślą jego odbiorcy. Skorzystajcie z materiału [Jak ewaluacja, to z klasą!](#) i sprawdźcie, które elementy się udały, a nad którymi powinniście popracować przed kolejną edycją wydarzenia. I znów zachęcamy, żeby wysłużoną ankietę zastąpić innymi ciekawszymi formami ewaluacji, np. skrzynką opinii, do której każdy uczestnik będzie mógł wrzucić swój komentarz, albo kuponem ewaluacyjnym. Może się okazać, że znajdziecie w skrzynce wskazówki, które przydadzą się przy planowaniu kolejnych przedsięwzięć.

Krok 8. Udoskonalamy!

Wierzmy, że warto uczyć się cały czas. Samo przygotowanie i przeprowadzenie wydarzenia oraz jego ewaluacja są kopalnią wiedzy i doświadczenia, które możemy wykorzystać przy kolejnych edycjach Dnia Wolontariusza. Podsumowanie tegorocznych działań możecie wesprzeć narzędziem [Droga](#). Pomoże ono uporządkować cały proces i płynące z niego wnioski, zaproponować modyfikacje, a następnie zebrać rekomendacje i przygotować konkretny plan działań na przyszłość.

Krok 9. Korzystajmy z 2.0!

Na każdym z etapów warto sięgnąć po nowe technologie i narzędzia internetowe, które ułatwią pracę lub uatrakcyjnią nasze wydarzenie. To również świetna okazja do zaangażowania młodych ludzi, którzy mogą stać się Waszymi ekspertami przy obsłudze np. programu graficznego. Zachęcamy do przeczytania [Narzędziownika komunikacyjnego](#). Wszystkie narzędzia, które w nim polecamy są łatwe w obsłudze, mają polską wersję językową i są darmowe. Znajdziecie tam m.in. informacje o Canvie, która pozwoli Wam stworzyć wyjątkowe ulotki i plakaty, lub o Trello, dzięki którym będziecie mogli łatwo zaplanować pracę nad wydarzeniem, nawet w dużym zespole.

DZIAŁANIA WOLONTARIACKIE NA RZECZ GRUP MNIEJSZOŚCIOWYCH

Wskazówki oraz karta pracy (checklista)

Czy wolontariat dobroczynny ma sens?

Alicja Pacewicz, ekspertka Centrum Edukacji Obywatelskiej, pisze: „niektórzy przedstawiciele nurtu krytycznego w socjologii twierdzą, że działania charytatywne w dłuższej perspektywie nie służą realnej zmianie społecznej, a raczej utwierdzają utrwalone podziały społeczno-ekonomiczne. Dają obywatelom w lepszej sytuacji finansowej fałszywe poczucie wspierania słabszych i poprawiania świata, a potrzebującym wcale nie zapewniają trwałej poprawy losu, uzależniając od wsparcia tych, którym się lepiej powodzi i którzy najwyraźniej lepiej sobie w życiu poradzili” (A. Pacewicz, *Czego wolontariat może nauczyć młodych ludzi – i szkołę*).

Nawet jeśli nie w pełni zgadzamy się z tak postawioną tezą, to uważamy, że refleksja nad sposobem prowadzenia wolontariatu szkolnego, który często skupia się na działaniach pomocowych i akcjach charytatywnych na rzecz osób z grup mniejszościowych, jest niezbędna. Akcjom charytatywnym i różnym formom wolontariatu na rzecz mniejszości towarzyszy często intencja „czynienia dobra”, która łatwo może przesłonić pytanie o skuteczność i etyczną stronę tak prowadzonych działań. Zachęcamy Was do zastanowienia się, jak uczynić szkolny wolontariat bardziej równościowym i włączającym – zwłaszcza wtedy, gdy odbiorcami i odbiorczyniami działania są grupy mniejszościowe. Mamy nadzieję, że pomoże Wam w tym checklista przygotowana przez Dominikę Cieślukowską (Karta pracy nr 8). Ale o co w ogóle chodzi z tymi mniejszościami?

Relacje mniejszość – większość w telegraficznym skrócie

- Grupy mniejszościowe rozumiemy w tekście jako te grupy społeczne, które mają utrudniony dostęp do władzy, są przez grupy większościowe oceniane jako gorsze lub słabsze (stereotypizowane) oraz doświadczają dyskryminacji (nierównego traktowania).
- Nazwa sugeruje liczebną przewagę grup większościowych nad mniejszościowymi i często tak jest (np. osoby nieheteroseksualne, osoby pochodzące z Ukrainy w Polsce, muzułmanie w Polsce, osoby z niepełnosprawnościami), choć nie zawsze. Przykładowo w Polsce jest więcej kobiet niż mężczyzn, ale to one mają statystycznie mniejsze możliwości jeśli chodzi o edukację, rynek pracy, styl życia, dostęp do funkcji publicznych. Są więc uważane za grupę mniejszościową.
- Samo pojęcie „mniejszości” może sprawiać, że postrzegamy daną osobę wyłącznie przez pryzmat jej przynależności do grupy mniejszościowej, np. jako osobę niewidomą, zapominając o tym, że osoby niewidome są tak samo zróżnicowane, jak całe społeczeństwo. Przynależność do grupy mniejszościowej może – lecz nie musi – być ważnym elementem tożsamości osobistej.

- Zwykle mówiąc o grupach mniejszościowych, odwołujemy się do tych aspektów tożsamości społecznej, na które jako jednostki mamy ograniczony wpływ (lub nie mamy go wcale) i które są nam przypisane od urodzenia: narodowość, rasa/kolor skóry, płeć, orientacja psychoseksualna, religia, stopień sprawności czy wiek. Warto jednak pamiętać, że podobnego rodzaju stereotypizacji doświadczają także osoby przewlekle chore, w kryzysie bezdomności, znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej. To właśnie one są najczęściej odbiorcami akcji charytatywnych organizowanych przez szkolny wolontariat: zbiórek pieniędzy i darów rzeczowych, świątecznych kiermaszów itp.

Pytanie do refleksji

- Czy w moim kole wolontariatu działamy lub działaliśmy na rzecz jakichś grup mniejszościowych? Jakich?
- Osoby z jakich grup mniejszościowych obecne są w naszej szkole?

Cztery filary działań wolontariackich na rzecz grup mniejszościowych

1. Rozmowa i refleksja (pytania 1-7 w karcie pracy)

W działaniach na rzecz grup mniejszościowych łatwo w niezamierzony sposób wzmocnić stereotypy i uprzedzenia zamiast je osłabić. Często towarzyszą one także nam, dorosłym organizującym wolontariat. Dlatego pierwszym krokiem powinna być autorefleksja nad własnymi postawami połączona z pogłębioną rozmową w grupie wolontariuszy na temat stereotypów i uprzedzeń. To od inicjatywy opiekuna wolontariatu zależy często, z jakim nastawieniem i jaką świadomością młodzież rozpocznie działanie. Warto przeprowadzić wstępne zajęcia wprowadzające młodzież w temat dyskryminacji oraz sytuacji konkretnej grupy społecznej (np. jaka jest sytuacja uchodźców w Polsce oraz z czego wynikają stereotypy na ten temat). Uważajmy na język, którego używamy – niech będzie równościowy, a nie protekcyjny.

W trakcie i po skończeniu działania warto wracać z młodzieżą do rozmowy o nowych doświadczeniach – także tych trudnych lub niewygodnych. Zetknięcie z różnorodnością może być dla uczniów i uczennic trudne: wymaga stworzenia sytuacji, w której młodzież może wyrazić emocje i przemyślenia.

2. Włączenie i podejście partnerskie (pytania 8-10 w karcie pracy)

Starajmy się stosować regułę „nic o nas bez nas” – jeśli prowadzimy działanie na rzecz danej grupy, to jej przedstawicielki i przedstawiciele powinni mieć w tej sprawie głos, bo to oni są ekspertami i ekspertkami w temacie. Chodzi tu zarówno o etap planowania (uzgodnienie celu i formy akcji – czy nasz pomysł w ogóle jest potrzebny i sensowny?), jak i realizacji. Włączamy nie tylko po to, by prowadzić skuteczniejsze i lepsze działania, ale też by przełamać obraz jednostronnej pomocy: pokazywać, że osoby z grup mniejszościowych same również działają na rzecz innych, są aktywistami, liderami społeczności. Czasem szkoły mówią, że w realiach szkolnego wolontariatu nie jest możliwe włączenie osób z grup mniejszościowych, bo cel i forma działania są narzucone odgórnie w ramach ogólnopolskich akcji. W takich sytuacjach zachęcamy, by przeprowadzić własne, nawet małe wydarzenie towarzyszące (np. spotkanie/warsztaty z przedstawicielem społeczności) lub włączyć się jako wolontariusze w działanie prowadzone przez lokalną organizację czy grupę nieformalną. Interakcja, zgodnie z hipotezą kontaktu Gordona Allporta, zwiększa szansę na osłabienie uprzedzeń.

W tym miejscu szczególnie mocno warto podkreślić, że nie każda forma interakcji z grupą mniejszościową jest wolontariatem. Zdarza się, że w szkołach akcje pisania listów do dzieci pochodzących z krajów tzw. Globalnego Południa (tzw. adopcje serca) są traktowane jako wolontariat. Za taką praktyką kryje się założenie, że kontakt z osobami, które znajdują się w trudniejszej sytuacji życiowej, jest sam w sobie rodzajem pracy społecznej, a więc „dawania”, nie zaś partnerską relacją między dwójkiem dzieci, które mogą mieć wspólne zainteresowania i doświadczenia, którymi chcą się podzielić. Może to wzmocniać stereotypowe i protekcyjne traktowanie innych.

3. Faktyczna dostępność (pytania 11-21 w karcie pracy)

Dobre chęci w działaniach równościowych to za mało. Kluczowe w wolontariacie na rzecz grup mniejszościowych jest zrozumienie mechanizmu **dyskryminacji pośredniej**. Dochodzi do niej, gdy pozornie neutralny przepis, kryterium lub praktyka wywołuje szczególnie niekorzystną sytuację osób (...) (danej płci, danej rasy, pochodzenia etnicznego, wyznających religię lub mających inne przekonania, o określonym wieku, niepełnosprawnych, o innej orientacji seksualnej) w stosunku do innych osób. Dyskryminacja pośrednia jest niestety powszechna, także w szkole: począwszy od niedostosowania budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, przez brak materiałów informacyjnych o szkole w językach innych niż polski, po wyjścia klasowe, w których udział uzależniony jest od pieniędzy (kupno biletu itp.).

Warto zadbać o to, by działania, które podejmujemy jako wolontariusze i wolontariuszki, tworzyły jak najmniej barier uczestnictwa dla osób o różnorodnych potrzebach. Dotyczy to miejsca i czasu, w którym organizujemy akcję, formy uczestnictwa (np. czy osoba z ograniczoną możliwością poruszania będzie mogła wziąć udział we wspólnej akcji), języka, którym się posługujemy. Zaplanowanie wydarzenia prawdziwie włączającego to trudne zadanie, dlatego polecamy zacząć od małych kroków, np. zrobienia ankiety wśród zapisanych osób z możliwością wpisania nietypowych potrzeb i prośb, przygotowania „bezpiecznego” poczęstunku bez mięsa i typowych alergenów, zrobienia napisów do filmiku czy wydrukowania kilku zestawów materiałów większą czcionką. Jeśli planujecie jakieś ćwiczenia ruchowe, to miejcie pomysł na to, jaki wariant zaproponować osobom z trudnościami w poruszaniu się.

4. Wyjście poza stereotypy (pytania 22-24 w karcie pracy)

Jednym z największych wyzwań w wolontariacie na rzecz grup mniejszościowych jest wykroczenie poza własne stereotypy i uprzedzenia (dlatego tak ważne jest zaproszenie do działania na partnerskich zasadach osób, na rzecz których działamy). Jednym z typowych błędów popełnianych w takich sytuacjach są upraszczające założenia dotyczące zainteresowań i potrzeb – zwykle chodzi o skupienie się na potrzebach materialnych. Tymczasem oprócz zbiórki na wózek wolontariusze mogą przecież zorganizować także wspólną zabawę integracyjną dla dzieci pełno- i niepełnosprawnych; osoby bezdomne, poza ciepłą zupą na spotkaniu świątecznym, być może z chęcią pośpiewają wspólnie kolędy.

Także forma działania może wynikać z błędnej oceny sytuacji, np. popularny model działania międzypokoleniowego, w którym młodzież uczy seniorów obsługi komputera, a seniorzy opowiadają historie z przeszłości, stereotypizuje obie te grupy, hamując rozwój potencjalnych działań, które być może wszystkim osobom uczestniczącym przyniosłyby więcej radości i korzyści.

Wykraczanie poza stereotypy ma wartość edukacyjną także dla osób bezpośrednio niezaangażowanych w akcję – oddziałuje na postawy i świadomość członków i członkiń społeczności szkolnej lub lokalnej, których wiedza na temat sytuacji osób z grup mniejszościowych jest zapewne ograniczona.

Przykładowe modele wolontariatu równościowego

Zdajemy sobie sprawę z tego, że spełnienie wszystkich kryteriów określonych w checkliście jest trudne nawet dla organizacji i instytucji dysponujących budżetem. Proponujemy ją Wam raczej jako narzędzie diagnostyczne, które pomoże Wam określić, jakie kroki moglibyście podjąć, by uczynić wolontariat bardziej równościowym. Zachęcamy Was też, żebyście wzięli pod uwagę różne modele wolontariatu równościowego opisane poniżej i wybrali taki, który jest dla Was najbardziej odpowiedni lub po prostu możliwy w danej sytuacji.

1. Włączenie się młodzieży w lokalną, oddolną akcję (trudność: 1/3)

Zamiast akcji ogólnopolskiej, w której mamy ograniczony wpływ na jej przebieg oraz małą możliwość kontaktu z bezpośrednimi odbiorcami działania, proponujemy nawiązanie współpracy z lokalną grupą nieformalną lub organizacją. W ten sposób szkolne koło wolontariatu może polegać na wiedzy i doświadczeniu osób, których temat ten wprost dotyczy. Warto szukać okazji do bezpośredniego kontaktu (nie ograniczać się do tzw. „operatorów pomocy” jak OPS-y, ale nawiązać współpracę z organizacją, w której role decydujące mają osoby z grupy mniejszościowej).

2. Włączająca, integracyjna akcja wolontariacka (trudność: 2/3)

Zorganizowanie pikniku lub innego wydarzenia lokalnego (spektaklu, debaty, wymiany książek itp.), w którym szczególną uwagę zwrócić na zaproszenie osób z różnych grup mniejszościowych oraz umożliwienie wszystkim uczestnikom i uczestniczkom pełnego udziału. Główny cel akcji nie musi dotyczyć przeciwdziałania dyskryminacji – ważny jest wysiłek włożony w faktyczne włączenie grup, które zwykle nie uczestniczą w podobnych wydarzeniach, ponieważ nie czują się zaproszone lub obawiają się, że wydarzenie nie będzie dostosowane do ich potrzeb.

3. Wspólny wolontariat na rzecz jakiejś sprawy (trudność: 3/3)

Wspólne działanie, w którym np. uczniowie i uczennice ze szkoły we współpracy z miejscowymi seniorami stają się wspólnie wolontariuszami i przygotowują piknik osiedlowy lub kiermasz świąteczny. W ten sposób wolontariat „na rzecz” zmienia się w wolontariat „wraz”, wzmacniając solidarność i poczucie wspólnoty między różnymi grupami.

POLECANE MATERIAŁY

Jeśli czujesz się na to gotowy/gotowa i widzisz, że grupa tego potrzebuje, przed przystąpieniem do działania polecamy przeprowadzenie kilku ćwiczeń zwiększających wrażliwość uczniów i uczennic na rolę stereotypów i uprzedzeń. Możesz wykorzystać np.:

- wybrane ćwiczenia z pakietu edukacyjnego [Antydyskryminacja](#) (np. ćwiczenie Fragmenty mojej tożsamości oraz Pozycje wyjściowe)
- scenariusze o wielokulturowości na co dzień z projektu CEO [„Wkręceni w wielokulturowość”](#)
- ćwiczenia dotyczące języka równościowego: [link](#)

KTO NA OCHOTNIKA?

WOŁONTARIAT W SZKOLE

Uczniowskie karty pracy - indywidualne i zespołowe

Karty te mogą być pomocne w: przygotowaniu i realizacji działań wolontariackich, a także ich dokumentowaniu i ocenianiu. Wypełniaj je na bieżąco i wpinaj do segregatora. Wielu z nich będziesz używać wielokrotnie – skseruj/wydrukuj w tylu egzemplarzach, by korzystać z nich na bieżąco.

KARTA PRACY nr 1

Lista zajęć moich marzeń

W kolumnie po lewej stronie wpisz minimum 20 zawodów lub zajęć, które chciałbyś/chciałabyś wykonywać. Mogą to być:

- prace, które fascynowały Cię w dzieciństwie
- prace, które interesują lub intrygują Cię w tej chwili i których chciałbyś/chciałabyś spróbować.
- prace, które wydają Ci się ciekawe, nawet jeśli nie są typowymi zawodami (np. bloger).

Ważne: nie zwracaj na razie uwagi na kolumny po prawej stronie.

Nie myśl o tym, co umiesz i w czym jesteś dobry. Daj się ponieść marzeniom.

ZAWÓD, ZAJĘCIE	Ta praca wymaga umiejętności, w których jestem dobry lub których chcę używać	Ta praca pozwoli mi czerpać dla siebie to, co jest dla mnie ważne
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		
16.		
17.		
18.		
19.		
20.		

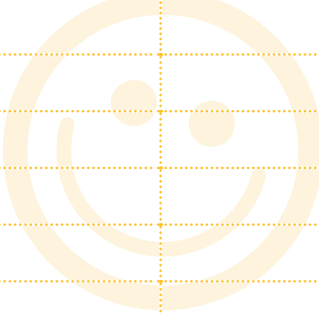
KARTA PRACY nr 2

Karta marzeń i oczekiwań

Część pierwsza

Wpisz znak ✓ przy tych umiejętnościach, które są Twoją mocną stroną. Wpisz znak + przy tych umiejętnościach, z których chcesz korzystać w przyszłości, które chcesz rozwinąć.

UMIEJĘTNOŚCI	MOJA MOCNA STRONA	CHCĘ SIĘ ROZWIJAĆ
Umiejętności pracy na komputerze, wykorzystywanie programów komputerowych		
Planowanie zadań i organizowanie wydarzeń		
Obserwowanie: analizowanie danych, zauważanie szczegółów		
Praca z danymi i liczbami: przechowywanie i edytowanie danych, wykonywanie obliczeń		
Uczenie innych: wyjaśnianie trudnych zagadnień, udzielanie korepetycji, szkolenie		
Robienie wywiadów: zbieranie informacji od osób przez wywiady, przesłuchania, rozmowy		
Obsługiwanie klientów: rozwiązywanie problemów i pomaganie klientom w trudnych sytuacjach		
Przystosowanie do zmiany: szybkie reagowanie na nowe zadania, zmiany planów		
Wymyślanie i projektowanie nowych idei, pomysłów, przedmiotów		
Mediowanie: pomaganie w rozwiązywaniu konfliktu, osiąganie kompromisu		
Klasyfikowanie: grupowanie elementów, przyporządkowywanie ich do kategorii		
Zarządzanie finansami: kontrola i wydawanie pieniędzy w najlepszy możliwy sposób		
Śpiew, taniec, aktorstwo, gra na instrumencie, kontakt z publicznością		
Wyszukiwanie informacji w tekstach pisanych i internecie		
Wprowadzanie zmian: wyznaczanie nowych kierunków rozwoju, zmienianie „zastałych” sytuacji		
Radzenie sobie w sytuacjach niepewności, które nie są nie do końca jasne i nieokreślone		
Delegowanie: dzielenie zadań między inne osoby tak, by działanie było dobrze wykonane		
Poznanie intuicyjne: wyczuwanie nastrojów innych, atmosfery w grupie, przewidywanie sytuacji		
Korekta tekstu: poprawianie tekstu pod kątem poprawności, stylu		
Radzenie sobie z częstym podejmowaniem złożonych decyzji w krótkim czasie		
Sprzedaż: tworzenie kampanii reklamowych, nakłanianie do zakupów, zbieranie pieniędzy		
Negocjowanie: targowanie się i uzyskiwanie dodatkowego czasu, pieniędzy i innych korzyści		
Zarządzanie czasem: dzielenie zadań na pilne i mniej pilne, dotrzymywanie terminów		

Umiejętności pracy na komputerze, wykorzystywanie programów komputerowych	
Poradnictwo: pomoc w rozwoju osobistym, doradzanie uczniom, pracownikom, klientom	
Radzenie sobie z emocjami innych: słuchanie, rozładowywanie gniewu, uspokajanie, docenianie	
Usprawnianie: szukanie szybszych i lepszych rozwiązań, które usprawniają pracę	
Improwizowanie: skuteczne działanie, myślenie i mówienie bez przygotowania	
Używanie maszyn: składanie, naprawianie, obsługiwane maszyn	
Tworzenie obrazów: rysowanie, szkicowanie, ilustrowanie, fotografowanie	
Analizowanie: wgryzanie się w problemy i ich logiczne „rozpracowanie”	
Praca zespołowa: współpraca z innymi	
Testowanie i ocenianie: sprawdzanie jakości oraz ocenianie i krytyka	
Tworzenie strategii: myślenie wybiegające daleko w przód, ustalanie kierunków działania	
Pisanie: tworzenie artykułów, opowiadań, reklam, materiałów edukacyjnych	
Syntezywanie: zbieranie różnych elementów i pomysłów w spójną całość	
Wielozadaniowość: skuteczne rozwiązywanie i wykonywanie wielu zadań	
Przywództwo: motywowanie i kierowanie grupą ludzi w celu osiągnięcia wspólnego celu	

Jeśli brakuje tu umiejętności, które są dla Ciebie ważne, dopisz je:

Część druga

Zastanów się, co chcesz czerpać ze swojej pracy:

- Pieniądze
- Elastyczny czas pracy
- Tworzenie lepszego świata
- Prestiż
- Kontakty z ciekawymi ludźmi
- Dobra atmosfera w pracy
- Dużo możliwości awansu
- Podróże po świecie
- Autonomia
-

KARTA PRACY nr 3

Oferty wolontariatu

Wklej lub wpisz oferty wolontariatu wybrane pod kątem wyboru drogi zawodowej (w kolejności od najciekawszej do najmniej ciekawej).

Oferta wolontariatu nr 1

Treść oferty (w kilku zdaniach):	
Jaką pracę pozwoli mi lepiej poznać?	
Jakie umiejętności i wiedzę pozwoli mi zdobyć?	

Oferta wolontariatu nr 2

Treść oferty (w kilku zdaniach):	
Jaką pracę pozwoli mi lepiej poznać?	
Jakie umiejętności i wiedzę pozwoli mi zdobyć?	

Oferta wolontariatu nr 3

Treść oferty (w kilku zdaniach):	
Jaką pracę pozwoli mi lepiej poznać?	
Jakie umiejętności i wiedzę pozwoli mi zdobyć?	

Oferta wolontariatu nr 4

Treść oferty (w kilku zdaniach):	
Jaką pracę pozwoli mi lepiej poznać?	
Jakie umiejętności i wiedzę pozwoli mi zdobyć?	

KARTA PRACY nr 4

Refleksja po odbyciu wolontariatu

Na czym polegał wolontariat?

Kiedy i gdzie się odbywał?

Co mi się nie podobało?

Jakie umiejętności
rozwinęłam/rozwinąłem?

Jakie zawody poznałam/poznałem,
poznałem bliżej?

Co mnie zaskoczyło w tym
wolontariacie, czego nie wiedziałem
o tym zawodzie/miejscu pracy?

Co mi się podobało w tym wolontariacie?

Czy chciałbyś robić coś podobnego w przyszłości?

Zdecydowanie tak Raczej tak Nie wiem Raczej nie Zdecydowanie nie

KARTA PRACY nr 5

Zainteresowania

Wpisz przy każdym polu od 1 do 5 punktów w zależności od tego, na ile dana czynność sprawia Ci przyjemność. Nie myśl o swoich predyspozycjach ani o tym, co dobrze ci wychodzi. Nie myśl też o prestiżu i pieniądzech związanych z tą pracą.

- Składanie szafek kuchennych
- Układanie cegieł, dachówek
- Naprawianie sprzętu gospodarstwa domowego
- Hodowla ryb w stawie
- Kierowanie ciężarówką i dowożenie paczek
- Naprawa i zakładanie zamków w drzwiach
- Obsługa maszyn do produkcji
- Gaszenie pożaru w lesie

- Prowadzenie eksperymentów chemicznych
- Badanie ruchu planet
- Wynalezienie nowego lekarstwa
- Badania nad zmniejszeniem zanieczyszczenia wody
- Badanie próbek krwi pod mikroskopem
- Szukanie przyczyny pożaru, który wybuchł w jakimś miejscu
- Wynalezienie zamiennika cukru
- Analiza próbek laboratoryjnych – diagnozowanie choroby

- Tworzenie arkusza kalkulacyjnego na komputerze
- Sprawdzanie poprawności formularzy
- Praca z kalkulatorem
- Instalowanie programów komputerowych w dużej sieci w firmie
- Obliczanie pensji pracowników
- Prowadzenie wykazu towarów dostarczonych i wysyłanych do klientów
- Bieżąca inwentaryzacja materiałów na stanie w magazynie
- Sortowanie i roznoszenie poczty w firmie

- Pisanie książek, sztuk dramatycznych
- Śpiewanie lub granie na instrumencie muzycznym
- Komponowanie muzyki
- Rysowanie grafiki, obrazów
- Tworzenie efektów specjalnych do filmu
- Tworzenie scenografii w teatrze
- Pisanie scenariuszy filmowych
- Taniec sceniczny

- Kupowanie i sprzedawanie akcji, obligacji na giełdzie
- Zarządzanie sklepem osiedlowym
- Prowadzenie własnego salonu fryzjerskiego, kosmetycznego
- Zarządzaniem działem dużej firmy
- Negocjowanie umów biznesowych
- Sprzedaż ubrań i butów
- Reprezentowanie klienta w procesie sądowym jako adwokat
- Tworzenie kampanii reklamowej dla dużego domu towarowego

- Pomaganie ludziom, którzy mają problemy osobiste, emocjonalne
- Prowadzenie rehabilitacji chorych osób
- Doradzanie ludziom, jaki zawód wybrać w przyszłości
- Zajęcia sportowe z dziećmi
- Uczenie języka migowego osób głuchych lub niedosłyszących
- Pomoc w prowadzeniu terapii grupowej
- Opieka nad dziećmi w przedszkolu
- Uczenie w szkole średniej

Policz punkty z każdej kategorii i wpisz je na kole. Zaznacz te trzy kategorie, w których masz najwięcej punktów, i przeczytaj ich opis (na następnej stronie).

Zainteresowania realistyczne (Realistic)

Ludzi o realistycznych zainteresowaniach lubią pracę, która dotyczy praktycznych problemów i pozwala wykonywać konkretne czynności, których efekt jest widoczny i namacalny. Osoby o zainteresowaniach tego typu często nie lubią zawodów, które wiążą się z papierkową robotą lub bliską współpracą z innymi ludźmi.

Często interesuje je:

- Praca z roślinami i zwierzętami
- Praca z materiałami i narzędziami takimi jak drewno, maszyny, narzędzia
- Praca na zewnątrz, w plenerze

Zainteresowania badawcze (Investigative)

Ludzie o zainteresowaniach badawczych lubią pracę, która ma związek z odkrywaniem i dociekliwością, wymaga myślenia i analizowania, a nie aktywności fizycznej i pracy z ludźmi (zwłaszcza zarządzania ludźmi).

Często lubią:

- Wyszukiwanie faktów
- Rozwiązywanie problemów

Zainteresowania artystyczne (Artistic)

Ludzie o zainteresowaniach artystycznych lubią pracę związaną z twórczym podejściem do rzeczy i ludzi, np. aktorstwo, muzyka, sztuka i projektowanie wnętrz.

Często lubią:

- Kreatywność w pracy, wymyślanie nowych rzeczy
- Wyrażanie siebie
- Prace, które można wykonać „po swojemu”, bez przestrzegania danych procedur, zasad

Zainteresowania społeczne (Social)

Osoby o zainteresowaniu społecznym lubią pracę z ludźmi, pomaganie im w trudnych sytuacjach i wspieranie ich w rozwoju. Wolą bezpośredni kontakt z ludźmi niż pracę z przedmiotami, maszynami czy informacjami.

Często osoby te lubią:

- Uczyć innych
- Udzielać rad
- Pomagać innym, dbać o ich potrzeby

Zainteresowania przedsiębiorcze (Enterprising)

Ludzie o interesach przedsiębiorczych lubią pracę związaną z tworzeniem i prowadzeniem biznesu, firmy. Wolą podejmować konkretne działania niż zajmować się badaniami, pracą intelektualną.

Często lubią:

- Przekonywać innych
- Zarządzać ludźmi
- Podejmować decyzje
- Podejmowanie ryzyko dla zysku

Zainteresowania konwencjonalne (Conventional)

Osoby o tego rodzaju zainteresowaniach lubią pracę, która wymaga przestrzegania procedur i zasad krok po kroku. Wolą pracować z danymi niż z ludźmi oraz zwracać uwagę na szczegóły zamiast wymyślać nowe pomysły.

Osoby te lubią:

- Mieć w pracy jasne zasady i reguły
- Pracę z silnym liderem

KARTA PRACY nr 6

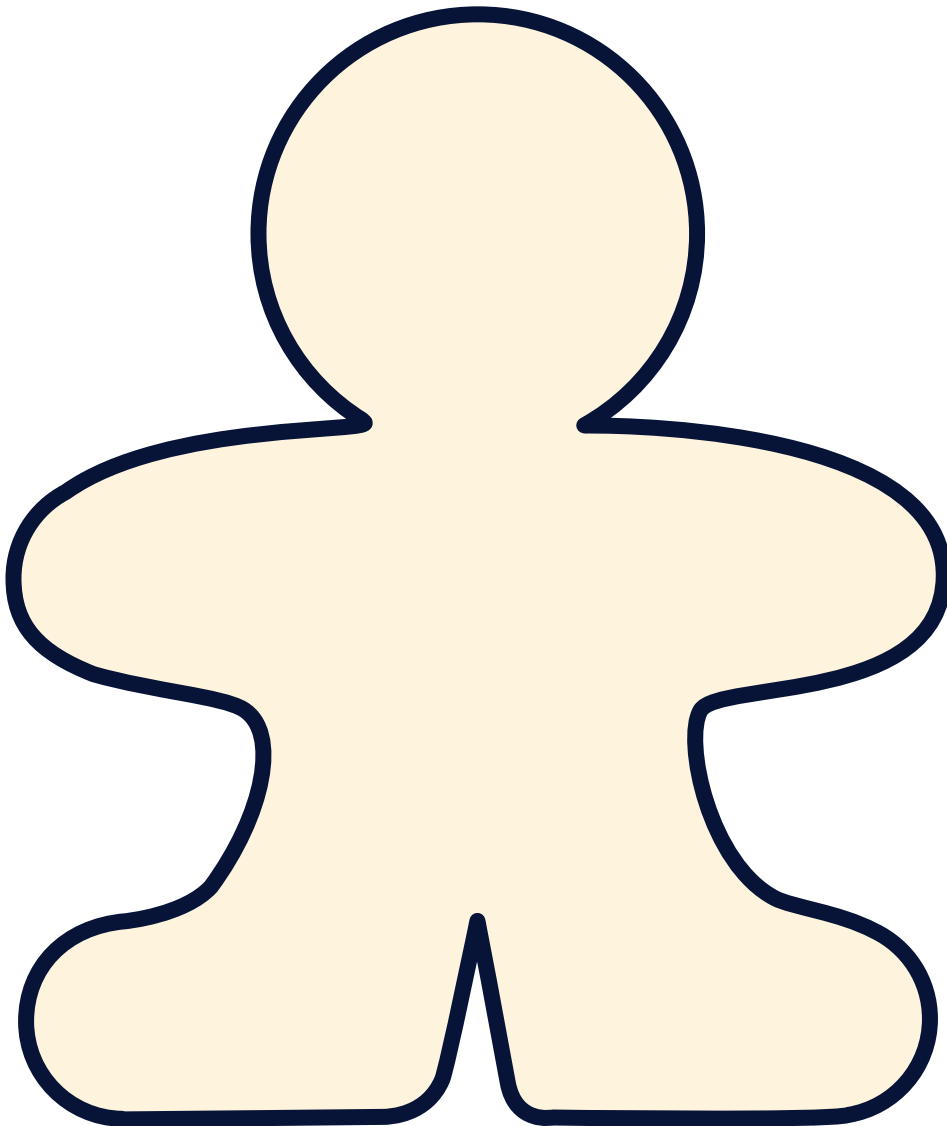
Profil zawodowy

Dorysuj akcesoria, które symbolizują zajęcie wykonywane przez tę osobę.

Wpisz potrzebne umiejętności (ręce).

Wpisz niezbędną wiedzę (głowa).

Wpisz istotne w tej pracy cechy (kręgosłup) **lub postawy**.

Po wpisaniu wszystkich elementów zaznacz jednym kolorem te umiejętności, cechy, postawy, które masz (są Twoją mocną stroną), a drugim kolorem – te, które chcesz rozwinąć.

KARTA PRACY nr 7

Planowanie Dnia Wolontariusza – pomocnik

DZIAŁANIE	W jaki sposób zadamy o ten element Dnia Wolontariusza?	Wnioski, uwagi, potrzebne materiały itp.
Krok 1. Diagnostujemy! 		
Krok 2. Wymyślamy! 		
Krok 3. Poznajmy się! 		
Krok 4. Zaintrygujemy! 		
Krok 5. Zaangażujemy! 		
Krok 6. Pochwalmy się! 		
Krok 7. Sprawdźmy się! 		
Krok 8. Udoskonalajmy! 		
Krok 9. Korzystajmy z 2.0! 		

KARTA PRACY nr 8

Lista sprawdzająca: planowanie działania wolontariackiego na rzecz grup mniejszościowych

PYTANIE SPRAWDZAJĄCE	TAK	NIE	KOMENTARZ
POSTAWY I WARTOŚCI OSOBISTE – TWOJE WŁASNE PODEJŚCIE DO RÓŻNORODNOŚCI I GRUP MNIEJSZOŚCIOWYCH			
Czy wierzysz w równość wszystkich ludzi bez względu na ich narodowość, niepełnosprawność, wiek, płeć, orientację seksualną, religię, status finansowy i jakikolwiek inny stan?			
Czy uznajesz zły wpływ, jaki mają stereotypy na życie pojedynczych ludzi i grup społecznych?			
Czy zastanawiasz się nad własnym stosunkiem do różnych ludzi i grup społecznych („swoich” i „obcych”): sprawdzasz które grupy lubisz a których nie; sytuację i potrzeby których grup znasz lepiej, a których gorzej; w towarzystwie osób, z których grup czujesz się swobodnie i z których niezręcznie?			
Czy dążysz do poznania sytuacji i potrzeb osób z grup, które znasz mniej, wobec których masz mniej przyjazny stosunek i w towarzystwie których czujesz się mniej swobodnie i pewnie?			
Czy doceniasz sposób, w jaki różnorodne grupy wzbogaciły twoje doświadczenie życiowe i szerzej świat /kontekst społeczny?			
Czy poszukujesz informacji o grupie na rzecz której chcesz prowadzić działania wolontariackie?			
Czy masz gotowość zaangażowania się w działanie na rzecz grupy mniejszościowej, mając na uwadze korzyści i wyzwania jakie przed Tobą stoją?			
PLANOWANIE DZIAŁANIA – KOMPETENCJE ORGANIZACYJNE			
Czy spytałeś osoby z grupy, do której adresowane jest działanie, na czym im najbardziej zależy w związku z planowanym działaniem i/ lub jeśli to niemożliwe, spytałeś kogoś, kto ma doświadczenie w prowadzeniu działań na rzecz tej grupy (pytania o to czego oczekują/ potrzebują, co lubią, na czym im zależy, jak powinno być przeprowadzone działanie by było dla nich potrzebne/ by mogli w nim swobodnie wziąć udział)?			
Czy sprawdziliście, czy jakaś osoba/ osoby z tej grupy są zainteresowane włączeniem się w działanie (co i jak by chcieli robić na etapie przygotowania albo realizacji)?			
Czy dopilnowaliście, aby w ważnych kwestiach dotyczących danej grupy wypowiadali się przedstawiciele i przedstawicielki tej grupy na różnych etapach działania (pytasz o ich zdanie i konsultujesz na etapie przygotowywania i planowania, przeprowadzania działania właściwego i podsumowania)?			
Czy sprawdziliście, jak najlepiej się kontaktować z osobami, na rzecz których planujesz działanie (np. jeśli chcecie kontaktować się za pomocą maila, sprawdźcie, czy grupa, do której adresujecie działania, korzysta z internetu)?			

Czy upewniliście się, że miejsce spotkań jest dostępne dla wszystkich osób zaangażowanych w działanie? (mają jak dojechać na miejsce, wejść do pomieszczenia, poruszać się po nim, miejsce jest czytelnie oznakowane).			
Czy zaplanowaliście działanie w terminie i godzinach dostosowanych do potrzeb różnych osób zaangażowanych w nie (osób organizujących i uczestniczących różnych pod względem kulturowym, religijnym, obowiązków rodzinnych i innych – tak by nie przeszkadzało np. w obchodach ważnych uroczystości religijnych ludzi różnych wyznań itp.)?			
Czy zaplanowaliście miejsce, w którym odbywa się wydarzenie, tak by było neutralne pod względem symboliki kulturowej, religijnej, innej (nie wiszą w nim symbole tylko jednej grupy np. religijnej czy kulturowej)?			
Czy zaplanowaliście działanie w takim czasie, który umożliwia osobom uczestniczącym i organizującym bezpieczne dojechanie i powrót z niego?			
Czy sprawdziliście, że koszt dojazdu na organizowane przez siebie wydarzenie nie stanowi bariery, która uniemożliwi części osób uczestniczenie w nim?			
Czy zadbałiście, by informacja o realizowanym działaniu była dostępna w różnej formie – tak, aby mogły zapoznać się z nią osoby o zróżnicowanych możliwościach (np. z niepełnosprawnością wzroku i/lub słuchu / do przeczytania na piśmie – plakat, w Internecie, nagranie do odsłuchania, przekazywane osobiście pomiędzy osobami)?			
Czy wprowadziliście różne osoby zaangażowane w działanie w potrzeby/ specyfikę grupy na rzecz której prowadzicie działanie (np. powiedziały osobom prowadzącym warsztaty albo przygotowującym poczęstunek kim są i czego potrzebują osoby z danej grupy)?			
Czy zadbałiście, aby działaniu towarzyszyło tłumaczenie na język/języki, którymi posługują się osoby uczestniczące (języki narodowe, etniczne, migowy, inne)?			
Czy sprawdziliście potrzeby osób co do możliwości korzystania z przygotowanych materiałów (np. czy/ jak mogą z nich korzystać osoby słabowidzące i czy można jakoś je dostosować pod ich potrzeby: większa czcionka, kontrast)?			
Czy sprawdziliście potrzeby żywieniowe uczestniczek i uczestników działania, jeśli planujesz jakąkolwiek formę poczęstunku (diety, alergie, kulturowe przyzwyczajenia, zasady religijne i inne)?			
Czy podzieliliście zadania tak, by nie powielać stereotypów (płci, kulturowych, społecznych, związanych z wiekiem i innych, np. dla chłopców tylko zadania sportowe a dla dziewczyn plastyczne; tylko dla młodszych zajęcia z komputerami, a dla seniorów rękodzieło)?			
Czy przygotowaliście materiały (np. edukacyjne, graficzne, dokumentacja zdjęciowa/ filmowa z projektu) pokazujące różnorodność grup odbiorców i odbiorczyń, bez powielania stereotypów (np. osoby starsze w różnej kondycji fizycznej i robiące różne rzeczy, a nie tylko ludzie poruszający się o laskach)?			
Czy dopilnowaliście, by informacje o działaniu nie powielały stereotypów na temat grupy docelowej i/lub jakichkolwiek innych ludzi (np. plakat przedstawiający ludzi z różnych kultur w starodawnych strojach ludowych)?			

Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej (CEO) działa od 1994 roku. Jest organizacją pożytku publicznego. Opracowuje i wydaje podręczniki, scenariusze zajęć i materiały metodyczne dla nauczycieli. Prowadzi niepubliczną placówkę doskonalenia nauczycieli oferując kursy i szkolenia dla nauczycieli, dyrektorów i rad pedagogicznych. Realizuje programy edukacyjne wspierające codzienną pracę nauczycieli i uczenie się uczniów. Misją CEO jest wspieranie wszystkich uczniów i uczennic w zdobywaniu wartościowych doświadczeń szkolnych. Zależy nam, aby w szkołach panowały relacje oparte na wzajemnym szacunku, a młodzi ludzie byli traktowani jako osoby, które mają naturalną chęć i zdolność uczenia się. Współpracujemy z dyrekcjami szkół, nauczycielkami i nauczycielami oraz z młodzieżą, aby rozwijać aktywność obywatelską oraz zachęcać do wspólnego działania i uczenia się. Ważne jest dla nas, aby młodzi ludzie w szkole uzyskiwali wsparcie w wyznaczaniu i realizacji celów życiowych w duchu szacunku dla innych i odpowiedzialności za otaczający ich świat.

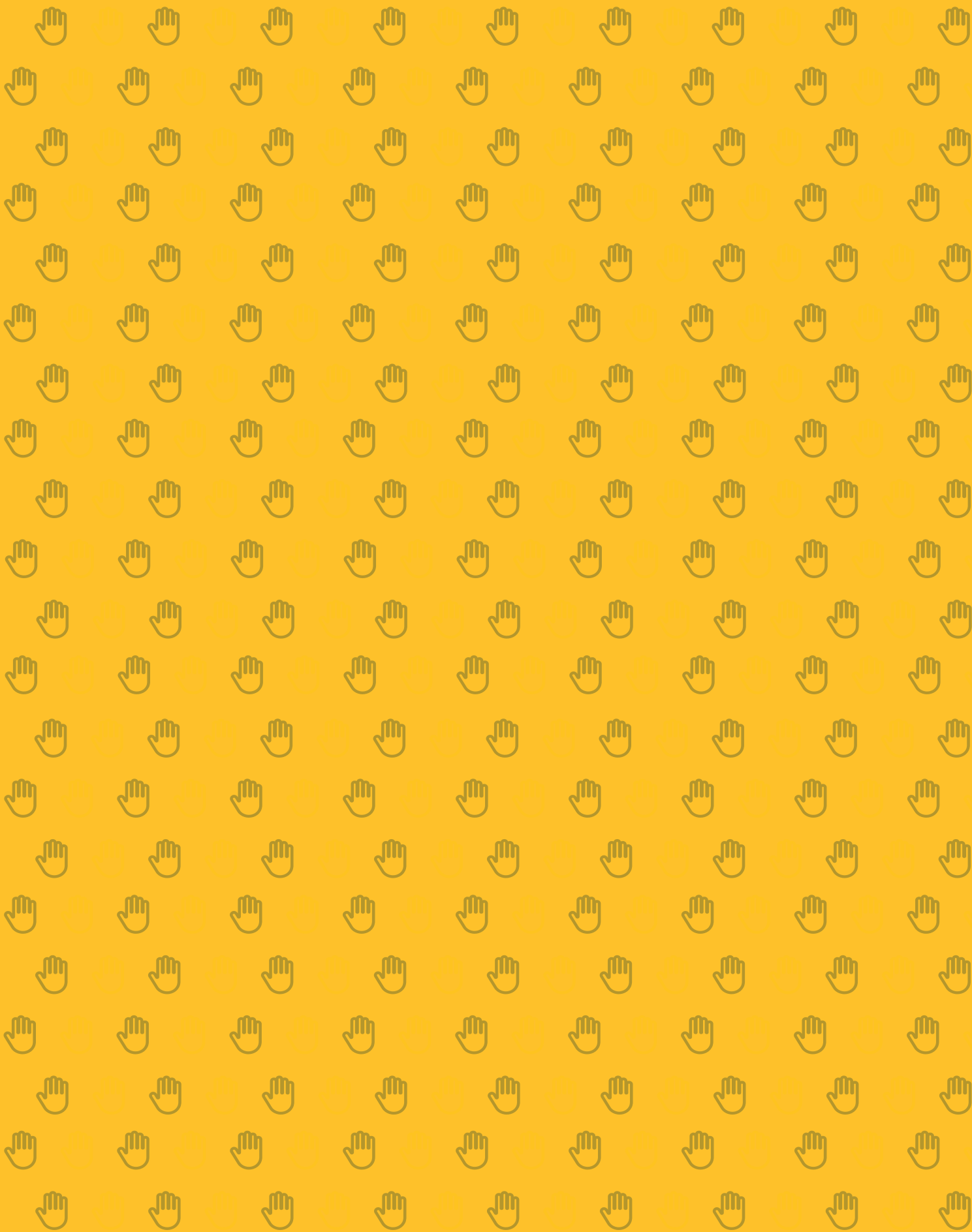
Więcej o programach CEO znajduje się na stronie www.ceo.org.pl

Projekt wolontariatu miejskiego „Ochotnicy warszawscy” (w ramach którego realizowany jest program „Kto na ochotnika. Szkolne programy wolontariatu”) powstał z inicjatywy Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu m.st. Warszawy, instytucji miejskich i organizacji pozarządowych zainteresowanych systemowym rozwojem organizacji wolontariatu w Warszawie. Ma na celu łączenie działań podejmowanych przez Urząd m.st. Warszawy, organizacje pozarządowe i instytucje miejskie na rzecz wolontariuszy i organizatorów wolontariatu. Projekt wyznacza kierunki polityki miasta dotyczące wolontariatu celem stworzenia optymalnych warunków dla jego rozwoju.

Więcej o inicjatywie znajduje się na stronie www.ochotnicy.waw.pl

KTO NA OCHOTNIKA?

CEO
CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ

OCHOTNICZY
WARSZAWSCY

Projekt współfinansuje m.st. Warszawa

Program „Kto na ochotnika? Wolontariat w szkole” realizowany jest przez Centrum Edukacji Obywatelskiej i współfinansowany przez m.st. Warszawa. Projekt mieści się w zakresie priorytetowych zadań publicznych wskazanych w Programie „Młoda Warszawa. Miasto z klimatem dla młodych 2016-2020” oraz projekcie wolontariatu miejskiego Ochofnicy Warszawscy.